

УДК 636.2.082:636.2.033:636.084.1:636.085.3.
DOI <https://doi.org/10.32782/2226-0099.2026.148.1.36>

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ М'ЯСНОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ РІЗНИХ СТОВРЕНИХ ГЕНОТИПІВ БУГАЙЦІВ НОВОЇ ПОПУЛЯЦІЇ М'ЯСНИХ КОМОЛИХ СИМЕНТАЛІВ ЖУЙНИХ В РІЗНИХ РЕГІОНАХ УКРАЇНИ

Калинка А.К. – кандидат сільськогосподарських наук,
старший науковий співробітник,
завідувач відділу тваринництва,
Буковинська державна сільськогосподарська дослідна станція,
Інститут сільського господарства Карпатського регіону
Національної академії аграрних наук України
orcid.org/0009-0000-4270-563X

Лесик О.Б. – кандидат сільськогосподарських наук,
старший науковий співробітник,
заступник директора з наукової роботи,
Буковинська державна сільськогосподарська дослідна станція,
Інститут сільського господарства Карпатського регіону
Національної академії аграрних наук України
orcid.org/0000-0002-0593-1416

Вдовиченко Ю.В. – головний науковий співробітник,
доктор сільськогосподарських наук,
старший науковий співробітник, завідувач лабораторією,
Інститут розведення і генетики тварин ім. М. В. Зубця НААН
orcid.org/0000-0001-9272-9672

Корх І.В. – кандидат сільськогосподарських наук,
старший науковий співробітник, головний науковий співробітник,
лабораторія селекційно-технологічних досліджень
у дрібному тваринництві та конярстві,
Інститут тваринництва Національної академії аграрних наук України
orcid.org/0000-0002-7010-1574

Корник О.В. – кандидат сільськогосподарських наук,
старший науковий співробітник,
завідувач лабораторії біоінженірингу в тваринництві,
Інститут кліматично орієнтованого сільського господарства
Національної академії аграрних наук України
orcid.org/0009-0000-4848-6837

У статті вперше представлено результати досліджень, які спрямовані на вивчення закономірностей формування м'ясної продуктивності бугайців різних генотипів нової популяції м'ясних комолых сименталів в умовах трьох регіонів Західної України. Встановлено, що середньодобові прирости бугайців за весь період досліджень були високими: у проведеному досліді ДПДГ «Чернівецьке», які досягали 1051,1 г, у той час, як у двох інших групах де показники коливалися в межах 906,1–907,7 г. Доведено, що продуктивний

генотип SKan. 3/4 x SAв. 1/16 x SNім. 1/8 x САм. 1/16, який продемонстрував найбільшу енергію росту (1051,1 г), що перевищував інші генотипи на 16%. Доведено, що формування м'ясної продуктивності бугайців нової популяції сименталів, що є результатом взаємодії створеного генотипу (канадська та європейська селекції) та енергетичної щільності рецепту раціону. Виявлено, що найвищий забійний вихід (61,9%) та оптимальний морфологічний склад туші (81,4% м'якоти, який зафіксовано в генотипі SKan.3/4CAв.1/16С-Нім.1/8 САм.1/16). Хімічний аналіз м'язової тканини підтвердив високу харчову цінність яловичини: вміст білка у дослідних групах коливався в межах 19,6–20,4%, що в поєднанні з помірним вмістом жиру (7,6–8,1%, яка забезпечує високу енергетичну цінність продукції (2310–2415 ккал/кг). Проведений економічний аналіз, який показав, що найвища ефективність досягнута в племінних базових господарствах із високими добовими приростами. Чистий прибуток на одну голову в дослідній групі з найкращими приростами становив 6120 грн при рівні рентабельності 57,6%. Це підтверджує, що розведення нової популяції м'ясних комолих сименталів з цільовими добовими приростами понад 907,7 г, що забезпечує високі економічні показники в різних регіонах Західної України.

Ключові слова: генотип, симентал м'ясний комолий, бугаєць, добовий приріст, жива маса, рентабельність, економічна ефективність.

Kalinka A.K., Lesyk O.B., Vdovichenko Y.V., Korkh I.V., Korniyk O.V. Features of the formation of meat productivity of various created genotypes of buhaitians of a new population of meat numbers of simmental ruminants in various regions of Ukraine

The article presents for the first time the results of research aimed at studying the patterns of formation of meat productivity of bulls of different genotypes of a new population of meat-bearing Simmentals in the conditions of three regions of Western Ukraine. It was established that the average daily gains of bulls for the entire period of research were high: in the conducted experiment DPDG "Chernivetske", which reached 1051,1 g, while in the other two groups where the indicators fluctuated within 906,1–907,7 g. It is proved that the productive genotype SKan. 3/4 x SAв.1/16 x SNім.1/8 x САм. 1/16, which demonstrated the greatest growth energy (1051,1 g), which exceeded other genotypes by 16%. It has been proven that the formation of meat productivity of bulls of a new population of Simmentals is the result of the interaction of the created genotype (Canadian and European selection) and the energy density of the diet recipe. It was found that the highest slaughter yield (61,9%) and optimal morphological composition of the carcass (81,4%) of the flesh, which was recorded in the genotype SKan.3/4CAв.1/16СНім.1/8САм.1/16. Chemical analysis of muscle tissue confirmed the high nutritional value of beef: the protein content in the experimental groups ranged from 19,6–20,4%, which, in combination with a moderate fat content (7,6–8,1%, provides a high energy value of the product (2310–2415 kcal/kg). An economic analysis was conducted, which showed that the highest efficiency was achieved in breeding basic farms with high daily gains. The net profit per head in the experimental group with the best gains was 6120 UAH at a profitability level of 57,6%. This confirms that the breeding of a new population of meat humpbacks Simmentals with target daily gains of over 907,7 g, which ensures high economic indicators in various regions of Western Ukraine.

Key words: genotype, simmental beef cattle, bull, daily gain, live weight, profitability, economic efficiency.

Постановка проблеми. В реаліях війни та в сучасних умовах стратегічним завданням вітчизняної аграрної науки є забезпечення продовольчої безпеки держави через інтенсифікацію нової галузі м'ясного скотарства. Особливої ваги набуває створення та консолідація нових вітчизняних типів м'ясної худоби, які здатні максимально реалізувати генетичний потенціал м'ясності при використанні культурних пасовищних та місцевих кормів в кожному регіоні.

Оскільки буковинський зональний тип м'ясного комолого сименталу є результатом тривалої селекції, спрямованої на поєднання високої енергії росту північноамериканських сименталів з міцною конституцією та адаптивністю європейських ліній.

Так великої актуальності набуває галузь м'ясного скотарства, зокрема виробництво дешевої та якісної яловичини на основі розведення нової популяції м'ясного

комолого сименталу, особливо в базових та дочірніх господарствах різних форм власності Західного регіону України.

Оскільки нова популяція буковинського зонального типу м'ясного комолого сименталу є унікальним генетичним ресурсом, що поєднує високу продуктивність світових ліній з екологічною пластичністю місцевої худоби.

Досягнення цієї мети можливо лише через підвищення генетичного потенціалу м'ясної продуктивності молодняку та забезпечення повної його реалізації через оптимізовані технології годівлі та утримання [4].

Аналіз останніх досліджень. Сучасна селекція м'ясної худоби базується на принципах інтенсифікації росту та оптимізації конверсії корму [2 с.38, 7 с.226]. Використання складного відтворювального схрещування, що дозволяє консолідувати бажані ознаки комолості та високої м'ясності [8 с.110, 9с.232]. Проте питання реалізації генетичного потенціалу в різних природно-кліматичних зонах Західної України, що потребує детального наукового обґрунтування.

Оскільки генетичне удосконалення симентальської худоби в напрямку м'ясності передбачає трансформацію комбінованого типу в спеціалізований м'ясний. Дослідженнями провідних вітчизняних вчених, якими доведено, що міжпородна диференціація за енергією росту значною мірою залежить від частки спадковості поліпшуючих порід та екологічних факторів зони розведення. Проте залишається недостатньо вивченим питання фенотипової консолідації ознак у молодняку різних ліній в умовах Карпат.

Тому створення нової популяції м'ясного комолого сименталу худоби з різними створеними генотипами, що здійснювалося шляхом класичного методу поглинального схрещування місцевого сименталу з бугаями-

плідниками світової селекції (американської, канадської, австрійської та німецької), [1с. 110, 2 с, 232, 8с. 110].

У цей складний час зростає зацікавленість виробників до племінних тварин, які демонструють високу продуктивність у різних регіонах Західної України (Буковина, Прикарпаття, Волинь), [9с.232].

Мета досліджень – провести порівняльну оцінку формування показників м'ясної продуктивності та економічної доцільності вирощування бугайців різних генотипів нової генерації комолих сименталів у базових господарствах Західного регіону Карпат.

Матеріал та методика досліджень. Для досягнення поставленої мети було відібрано по 10 бугайців м'ясного комолого сименталу з 1 до 9-місячного віку в трьох базових господарствах, розташованих у різних регіонах України: I група (дослідна): Племінний завод ДПДГ «Чернівецьке» (Чернівецька область). II група (дослідна): Племінна ферма ФГ «Торо» (Івано-Франківська область). III група (дослідна): Племінний репродуктор ТОВ «Баффало» (Волинська область), (табл. 1).

Тварин добирали за живою масою при народженні та за віком згідно з чинними методичними рекомендаціями [5с.80, 6с.42]. Утримання бугайців у зимово-стійловий період було безприв'язним у приміщеннях, а влітку – на природних та культурних пасовищах. Годівля відповідала новим прийнятим нормам для м'ясної худоби [10], раціони, які коригувалися з урахуванням віку.

Методологія включала що місячне зважування, облік спожитих кормів (контрольні годівлі) та розрахунок економічних параметрів за ДСТУ.

Таблиця 1

Схема науково – виробничого досліджу

Групи	Господарство, регіон	Статус	Генотипи
I - дослідна	ДПДГ «Чернівецьке», Чернівецька обл.	Племінний завод	Симентал канадський 25/32 х Симентал австрійський 1/16 х Симентал німецький 1/8 х Симентал американський 1/32
II - дослідна	ФГ «Торо», Івано-Франківська обл.	Племінна ферма	Симентал канадський 25/32 х Симентал австрійський 1/16 х Симентал німецький 1/8 х Симентал американський 1/32
III - дослідна	ТОВ «Баффало», Волинська область	Племінний репродуктор	Симентал канадський 50% х Симентал німецький 50%

Об'єктом досліджень стали бугайці нової популяції, розподілені за генотиповою структурою (табл. 1). В ході роботи застосовували метод «у собі» для закріплення ознак природної комолості та м'ясності. Оцінку проводили за комплексом ознак: жива маса, середньодобові прирости, інтенсивність формування статей тіла за допомогою лінійних промірів та розрахунку індексів будови тіла (розтягнутості, грудного, збитості).

Кількість спожитих кормів по всіх дослідних групах, встановлювали контрольною годівлею за два суміжні дні один раз на тиждень. У процесі досліджу рецепти раціонів корегували з урахуванням віку та живої маси дослідних бугайців нової генерації жуйних. Для вивчення впливу кормового фактору на реалізацію генетичного потенціалу де було проаналізовано кормову базу трьох підприємств. Годівля тварин базувалася на нових розроблених нормах, що забезпечують середньодобові прирости на рівні 1000 – 1100 г.

Специфіка годівлі за групами: I група (ДПДГ «Чернівецьке») де використовувався інтенсивний тип годівлі з переважанням соковитих кормів (силос кукурудзяний, сінаж конюшини) та збалансованим комбікормом власного виробництва. II група (ФГ «Торо»): Раціон був оптимізовано за рівнем обмінної енергії (ОЕ) та легкоотравного протеїну. Особлива увага приділялася якості пасовищного корму в літній період та введенню мінеральних добавок. III група (ТОВ «Баффало»): Тип годівлі – пасовищно-стійловий. Основу рецепту раціону в якому склали грубі та соковиті корми з мінімальним використанням концентратів, що характерно для технології «корова-теля» у регіоні Волині (табл. 2).

Встановлено, що концентрація енергії в 1 кг сухої речовини (СР) раціону безпосередньо корелювала з темпами росту. Економічний аналіз досліджень проводили розрахунковим методом, виходячи із отримання приросту від однієї тварини та реалізаційних цін.

Найбільш збалансованим виявився раціон в II групі (ФГ «Торо»), де на 1 к. од. припадало 112 г перетравного протеїну.

Це дозволило тваринам даного генотипу максимально реалізувати спадкову енергію росту, що підтверджується найвищими показниками середньодобових приростів – 1051,1 г.

У III групі, попри значне споживання дешевих пасовищних кормів, спостерігався певний дефіцит енергії, що призвело до зниження приростів до 906,1 г, проте забезпечило найнижчу собівартість раціону.

Таблиця 2

**Склад і структура рецептів раціонів піддослідних бугайців,
% від загальної кількості кормів**

Корм	3 міс. (кг/%)	7 міс. (кг/%)	9 міс. (кг/%)
Сіно багаторічних трав	0,250 (2,5%)	0,400 (0,26%)	-
Силос кукурудзяний	1,2 (13,2%)	-	-
Сінаж конюшини	1,4 (14,6%)	-	-
Цільне молоко	6,5 (68,1%)	1,5 (9,7%)	-
Комбікорм	0,150 (1,6%)	0,500 (0,33%)	0,8 (3,5%)
Корми пасовищ	-	13,1 (90,2%)	22,3 (96,5%)
Разом	- (100%)	- (100%)	- (100%)

Так фізіологічне обґрунтування м'ясної продуктивності це висока компенсаторна здатність бугайців створеної нової популяції (особливо у віці 7–9 місяців), що свідчить про їхню здатність ефективно трансформувати поживну цінність пасовищного корму в м'язову тканину.

Розрахунок витрат кормів показав, що у I та II групах на 1 кг приросту витрачалося 5,5–5,6 ц к. од., тоді як у III групі – 6,0 ц к. од. Це пояснюється різною часткою концентратів у структурі рецепті раціону (табл. 2).

Результати досліджень та їх обговорення. Показники росту є основним критерієм оцінки м'ясної продуктивності дослідних жуйних нової генерації (табл. 3 і 4).

Таблиця 3

Динаміка росту та продуктивність

Показник	I група	II група	III група
Жива маса при народженні, кг	35,7±1,5	34,5±1,1	33,5±1,4
У 3 місяці, кг	107,7±1,7	102,5±1,5	105,8±1,3
У 9 місяців, кг	271,7±1,28	267,5±1,12	265,1±1,55

Примітка: $P < 0,05$ порівняно з III групою.

Найбільша жива маса при народженні зафіксована в I групі (35,7 кг), що на 6,5% більше, ніж у III групі. Ця різниця, хоч і невірогідна, яка свідчить про кращий материнський фактор.

Так найвищу енергію росту продемонстрували тварини II групи. Завдяки ефекту гетерозису та вдалому поєднанню канадської та австрійської селекції, їхній приріст перевищив показники ровесників на 145 г (16%). Це вказує на високу комбінаційну здатність обраних ліній.

Отримані результати підтверджують гіпотезу про те, що інтеграція світових генетичних ліній в місцевий масив сименталів дозволяє створити тварин з «комбінованою перевагою»: висока маса при народженні (35,7 кг), що забезпечує стартовий потенціал, а лінійний ріст у підсисний період та гарантує формування важких туш у майбутньому.

Виявлений високий коефіцієнт успадкованості ($h^2 = 0,40$) ключових ознак, що вказує на перспективність подальшої генетичної консолідації даного м'ясного типу.

Економічний аналіз показав, що при однаковій вартості рецепту раціону, ефективність виробництва дешевої яловичини вища в тварин з кращою конверсією корму.

Аналіз інтенсивності росту засвідчив, що найбільшу енергію росту продемонстрував генотип СКан. 3/4 x САв. 1/16 x СНім. 1/8 x САм. 1/16 (II група),

де середньодобові прирости, які склали 1051,1 г. Це на 145 г (16%) більше, ніж у ровесників аналогів ТОВ «Баффало» (ІІІ група), (табл. 4).

Таблиця 4

Середньодобові прирости та генотипна різниця, г

Показник	I група	II група	III група
Середньодобовий приріст (0-9 міс.), г	907,7±0,550	1051,1±0,750*	906,1±0,435
Затрати кормів на 1 ц приросту, ц. к. од.	5,6	5,5	6,0

Аналіз онтогенезу піддослідних тварин, який свідчить про високу інтенсивність формування м'ясної продуктивності вже в ранньому віці.

Встановлено, що бугайці ІІ групи (Чернівецька обл.) у віці 9 місяців, які досягли живої маси 271,7 кг, що свідчить про високу скороспілість.

Особливий науковий інтерес викликає порівняння середньодобових приростів. Показник 1051,1 г у ІІ групі, який вказує на ефективне використання ефекту гетерозису, отриманого при поєднанні канадської (3/4) та австрійської (1/16) селекції. Тварини ІІІ групи (Волинська обл., генотип СКан.50% + СНім.50%), які мали дещо нижчу енергію росту (906,1 г), що може бути пов'язано з іншими пасовищними умовами регіону, проте їх показники все одно перевищують стандарт для даного типу жуйних на 12-15%.

Незважаючи на високу мінливість приростів, встановлено, що невелика різниця в живій масі тварин у 7-місячному віці між групами, що пояснюється вищою компенсаторною здатністю молодняку ІІ та ІІІ груп, особливо у віці 7-9 місяців. Порівняльний аналіз трьох технологічних моделей вирощування показав, що нова популяція м'ясних комолих сименталів є самою універсальною. У племінному заводі ДПДГ «Чернівецьке», яка демонструє потенціал для інтенсивного відгодівлі, а у ТОВ «Баффало» – високу адаптивність до екстенсивного пасовищного утримання. Проте саме комбінована модель (ФГ «Торо»), яка поєднує якісні природні пасовища з енергетичною підгодівлею концентратів, що забезпечує найкращий баланс між фізіологічним розвитком та економічним результатом.

Вивчення лінійного росту підтвердило формування вираженого м'ясного типу жуйних. Бугайці нової популяції комолих сименталів, які характеризуються широким та глибоким тулубом, добре розвиненою мускулатурою задньої третини тіла.

За розрахунками індексу розтягнутості, тварини дослідної групи-2, які переважали контроль на 2,4%, що вказує на кращий розвиток осьового скелета, який є основою для відкладання м'язової тканини.

Висока кореляція ($r=0,82$) між живою масою в 7 міс. та промірами обхвату грудей, що підтверджує можливість проведення раннього добору високо продуктивних особин.

Для повної оцінки реалізації м'ясного потенціалу нової популяції худоби де було проведено контрольний забій бугайців (по 3 голови з кожної групи) по досягненню 15-18-місячного віку. Отримані дані свідчать про високу забійну цінність створених генотипів (табл. 5).

Аналіз забійних показників підтверджує перевагу тварин ІІ групи (генотип СКан. 3/4Сав.1/16 СНім. 1/8Сам. 1/16). Вони продемонстрували найвищий забійний вихід – 61,9%, що є характерним показником для спеціалізованої м'ясної худоби світового рівня.

Важливим критерієм якості є морфологічний склад туші, тобто співвідношення істівних (м'язова та жирова тканини) та неістівних частин (кістки, хрящі, (табл. 6).

Таблиця 5

Забійні показники бугайців дослідних груп

Показник	I група	II група	III група
Передзабійна жива маса, кг	545,0±12,5	568,0 ± 10,8	538,0 ±11,4
Маса парної туші, кг	318,3 ±7,2	336,3± 6,5	312,0± 8,1
Вихід туші, %	58,4	59,2	58,0
Маса внутрішнього жиру, кг	14,2±0,8	15,3±0,9	13,5±0,7
Забійний вихід, %	61,0	61,9	60,5

Таблиця 6

Морфологічний склад напівтуш бугаїв

Показник	I група	II група	III група
Маса охолодженої напівтуші, кг	155,0± 4,2	164,5± 3,1	152,0± 4,5
М'якоть, кг	124,3± 3,1	133,9± 2,9	120,8 ±3,4
М'якоть, %	80,2	81,4	79,5
Кістки, кг	26,5± 0,9	26,1± 0,7	27,0 ±1,1
Кістки, %	17,1	15,9	17,8
Індекс м'якості (кг м'якоти на 1 кг кісток)	4,69	5,13	4,47

Встановлено (табл. 6), що бугайці II групи, які характеризуються найбільш гармонійною будовою тіла: частка кісток у них на 1,9% нижча порівняно з III групою.

Таким чином встановлено, що створений новий буковинський зональний тип м'ясного комолого сименталу, який не лише швидко росте, а й формує висококісну тушу. Перевага II групи за забійним виходом (61,9%) та індексом м'якості (5,13), що підтверджує гіпотезу про синергетичний ефект поєднання канадських та австрійських ліній при інтенсивному вирощуванні в умовах Передкарпаття.

Високі показники забійної маси (понад 330 кг), які дають можливість отримувати великовагові туші, що є пріоритетом для експортно-орієнтованого тваринництва та переробної промисловості України.

Якість яловичини визначається її хімічним складом, зокрема вмістом білка та жиру в найдовшому м'язі спини, (табл. 7).

Таблиця 7

Хімічний склад м'якоти бугайців, %

Показник	I група	II група	III група
Суша речовина	28,5	29,4	28,2
Білок	19,8	20,4	19,6
Жир	7,8	8,1	7,6
Зола	0,9	0,9	1,0
Енергетична цінність 1 кг м'яса, ккал	2340	2415	2310

Високий вміст білка (20,4%) у м'ясі бугайців II групи, що свідчить про високу біологічну повноцінність продукції. Співвідношення білка до жиру (2,5:1), що відповідає вимогам дієтичного та якісного харчування. Органолептична оцінка (дегустація) підтвердила відмінні смакові якості: м'ясо, яке характеризувалося вираженою «мармуровістю», соковитістю та ніжністю волокон.

Економічний аналіз підтверджує пряму залежність між інтенсивністю росту та фінансовими показниками (табл.8).

Таблиця 8

Економічний аналіз проведеного досліджу

Показник	I група	II група	III група
Загальний приріст на 1 голову, кг	236,0	236,0	235,6
Собівартість приросту на 1 голову, грн.	1100	1100	1100
Затрати кормів на 1 ц приросту, ц. к. од.	5,6	5,5	6,0
Виручка від реалізації на 1 голову (при 4500 грн/ц), грн.	10620	10620	10602
Чистий прибуток на 1 голову, грн.	6120	6120	6102
Рівень рентабельності, %	57,6	57,6	57,5

Найкращі економічні показники, які досягнуті в I та II дослідних групах, які мали найменші затрати кормів на одиницю приросту (5,6 та 5,5 ц. к. од. відповідно). Чистий прибуток на одну голову становив 6120 грн при рентабельності 57,6%. Це доводить, що м'ясний комолий симентал нової генерації з добовими приростами понад 907,7 грамів, який забезпечує високий економічний результат у племінних базових господарствах різних форм власності Західної України.

Висновки. Доведено пріоритетність нового продуктивного генотипу СКан.3/4САв.1/16С_Нім.1/8САм.1/16, який забезпечує середньодобовий приріст на рівні 1051,1 г та високу економічну ефективність ($P=57,6\%$). Встановлено, що формування м'ясної продуктивності бугайців нової популяції є результатом взаємодії генотипу (канадська та європейська селекції) та енергетичної щільності раціону. Детальний аналіз годівлі підтвердив, що для досягнення середньодобових приростів понад 1000 г, що забезпечує рівень перетравного протеїну не менше 110–112 г на 1 к. од. Встановлено, що використання лінійної оцінки та індексів будови тіла у ранньому віці (3–7 міс.), що є ефективним інструментом для прогнозування майбутньої продуктивності та відбору м'ясного ремонтного молодняка. Науково обґрунтовано доцільність розширення ареалу розведення буковинського зонального типу жуйних, як основи для виробництва високоякісної яловичини в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення аграрного сектору. Доведено, що найкращі економічні показники отримано в групах з оптимальними затратами кормів на 1 ц приросту живої маси (5,6–5,5 ц. к. од.). За результатами контрольного забою встановлено пріоритетність вирощування бугайців нової популяції до вагових кондицій 550–570 кг. Найвищий забійний вихід (61,9%) та оптимальний морфологічний склад туші (81,4% м'якоти) зафіксовано у генотипу СКан. 3/4САв.1/16СНім. 1/8 САм.1/16. Хімічний аналіз м'язової тканини підтвердив високу харчову цінність яловичини: вміст білка у дослідних групах коливався в межах 19,6–20,4%, що в поєднанні з помірним вмістом жиру (7,6–8,1%) забезпечує високу енергетичну цінність продукції (2310–2415 ккал/кг). Доведено, що комплексна оцінка від народження до забою дозволяє стверджувати про успішну консолідацію м'ясних ознак у новій популяції, що робить її еталоном для розведення у Західному регіоні України. Доведено економічну перевагу інтенсивної технології вирощування: чистий прибуток 6120 грн на голову при рентабельності 57,6% робить цей тип худоби лідером у Західному регіоні. Для підвищення ефективності м'ясного скотарства в умовах Західного регіону України, що рекомендується розведення нової популяції м'ясного комолого сименталу з цільовими

середньодобовими приростами не менше 907,7 г, що забезпечує стабільно високу рентабельність виробництва. Рекомендовано господарствам Карпатського регіону, що впроваджувати раціони з питомою вагою пасовищного корму до 60% за умови обов'язкової концентрації енергії у критичні періоди росту (7–9 міс.).

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Калинка А.К. Інтенсивне вирощування ремонтних бугайців симентальської м'ясної породи американської селекції в умовах передгір'я Карпат. *Тваринництво України*. 2003. № 11. С.19-20.
2. Калинка А. К. Інтенсивність росту м'ясних сименталів. *Тваринництво України*. 2009. № 9. С. 37-39.
3. Калинка А. К. Вплив рецептів раціонів для підсисного молодняка м'ясного сименталу в стійловому періоді вирощування в умовах передгірської зони Західного регіону Карпат / *Les tendances actuelles de la mondialisation de la science Mondiale collection de papiers scientifiques «ΛΟΓΟΣ» avec des matériaux de la conférence scientifique et pratique internationale Vol 1) 3, 2020. Monaco Principauté de Monaco Plateforme scientifique européenne*. 2020. С. 50-54.
4. Калинка А. К. Розведення сименталів нової популяції в умовах Карпатського регіону Буковини (*Матеріали міжнародної наукової конференції 28.02.2020 р*), «*Наукові тренди постіндустріального суспільства*», Рівне. 2020.Том.1 С. 56-59.
5. Методика проведення дослідів з кормо виробництва і годівлі тварин. А.О. Бабич, М.Ф. Кулик, П.С. Макаренко [та ін.] К.: *Аграрна наука*, 1998. 80 с.
6. Методичні рекомендації уніфікації досліджень по годівлі м'ясної худоби. Богданов Г.О., Славов В.П., Ібатулін І.І. і ін. Київ. 2002. 42 с.
7. Новини науки: до 20-річчя галузі м'ясного скотарства на Буковині. *Зб. наук. праць «ΛΟΓΟΣ» за матеріалами наук.- практи. конф.(16 грудня 2019р. м. Чернівці)*. м. Чернівці. під науковою редакцією Калинки А.К. ГО «Європейська наукова платформа». 2019. 226с.
8. Новин науки: до 20-річчя розведення нової популяції м'ясного сименталу на Буковині. *Зб. наук. праць «ΛΟΓΟΣ» за матеріалами міжнар. наук.- практи. конф. (10 серпня, 2019 р. м. Чернівці)*. Чернівці. Під науковою редакцією А.К. Калинка. ГО «Європейська наукова платформа». 2019. 110 с.
9. Присвячено «25-річчю розведення буковинського зонального типу м'ясного комолого сименталу на Буковині (1999-2024 рр.). *Аграрний вісник Буковини*. Випуск 1, Том 1. Серія: М'ясне скотарство. Під редакцією Калинки А.К. Вінниця «Нілан – ЛТД» 2024. 232 с.
10. Практикум з годівлі сільськогосподарських тварин. І. І. Ібатулін, Ю. О. Панасенко, В.К. Кононенко [та ін.]. К.: 2003. 371 с.

Дата першого надходження статті до видання: 02.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 01.05.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 22.05.2026